

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ АГРОЕКОЛОГІЇ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ВГО «АСОЦІАЦІЯ АГРОЕКОЛОГІВ УКРАЇНИ»
УНІВЕРСИТЕТ КОБЕ ГАКУІН (ЯПОНІЯ)
УНІВЕРСИТЕТ НАУКИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ (ПОЛЬЩА)
КРАКІВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ (ПОЛЬЩА)**

**МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
«ЗБАЛАНСОВАНЕ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ:
ТРАДИЦІЇ, ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ»**

**INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE
«BALANCED ENVIRONMENTAL MANAGEMENT: TRADITIONS,
PROSPECTS AND INNOVATIONS»**

НАУКОВИЙ ЗБІРНИК

ЧАСТИНА II

КИЇВ

15 травня 2025 р.

**Міжнародна науково-практична конференція
ЗБАЛАНСОВАНЕ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ: ТРАДИЦІЇ,
ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ
УДК 504.065:517.34.8
ISBN 978-617-7785-74-2**

Збалансоване природокористування: традиції, перспективи та інновації. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 15 травня 2025 р.). К.: ДІА, 2025. Частина 2. 174 с.

Видання містить матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Збалансоване природокористування: традиції, перспективи та інновації». Тематика конференції відображає комплексність, міждисциплінарність і багатовекторність проблем природокористування та інноваційних підходів до їх вирішення. У доповідях учасників представлено економічні, екологічні та соціальні засади забезпечення збалансованого природокористування. Матеріали збірника будуть корисними для фахівців у сфері екології, теорії і практики природокористування, охорони навколишнього природного середовища та екологічної безпеки.

Матеріали подаються в авторській редакції.

Укладачі: *Височанська М.Я., Мазур С.О., Дишлик В.Р.
за науковою редакцією академіка НААН ДРЕБОТ О.І.*

©Інститут агроекології і природокористування НААН, 2025

Міжнародна науково-практична конференція
**ЗБАЛАНСОВАНЕ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ: ТРАДИЦІЇ,
ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ**

ЗМІСТ

<p>Fomicheva O. DEVELOPMENT OF AN INNOVATIVE ECOLOGICAL COMPONENT FOR WASTEWATER TREATMENT IN THE TEXTILE DYEING PROCESS</p>	13-15
<p>Honcharova A. ASSESSMENT OF THE IMPACT OF MILITARY ACTIONS ON THE PHYSICAL AND CHEMICAL STATE OF SOILS</p>	15-16
<p>Kravchenko S. ENVIRONMENTAL SAFETY OF AGRICULTURAL BUSINESS ENTITIES IN WARTIME CONDITIONS</p>	17-18
<p>Pidlisnyuk P., Stefanovska T., Medkov A. THE ROLE OF MISCANTHUS × GIGANTEUS IN THE CIRCULAR ECONOMY FOR THE RESTORATION OF MILITARY-AFFECTED AREAS IN UKRAINE</p>	19-20
<p>Raichuk L. INNOVATIVE EDUCATIONAL STRATEGIES FOR SUSTAINABLE RESOURCE MANAGEMENT: LESSONS FROM CRISIS ENVIRONMENTAL MANAGEMENT</p>	20-22
<p>Shumyhai I., Manishevskaya N. IMPROVING APPROACHES TO INTEGRATED WATER RESOURCES MANAGEMENT</p>	23-25
<p>Артеменко І.О., Онищук І.П. ВПЛИВ ПЛАНОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЛІНСЬКОГО КАМЕНЕДРОБИЛЬНОГО ЗАВОДУ НА АСОЦІАЦІЮ РОСЛИННОСТІ <i>SALICI-POPULETUM MEIJER-DREES</i> 1936</p>	26-27
<p>Безноска І.В., Дідик Ю.А. ДИНАМІКА РОСТУ РОСЛИН ЗА БІОЛОГІЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР</p>	28-29

**Міжнародна науково-практична конференція
ЗБАЛАНСОВАНЕ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ: ТРАДИЦІЇ,
ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ**

Тимошенко О.М. ҐРУНТОВІ ТА АГРОХІМІЧНІ УМОВИ ВИРОЩУВАННЯ ШАВЛІЇ ЛІКАРСЬКОЇ	154-155
Ходаківська Ю.Б. СТІЙКІСТЬ СОРТІВ ГРУШІ ДО ГРИБНИХ ХВОРОБ	156-158
Хрик В.М., Кімейчук І.В., Ситник О.С. КОМПЛЕКСНА ЕНЕРГОЗАБЕЗПЕЧЕНА СИСТЕМА КУЛЬТИВУВАННЯ САДИВНОГО МАТЕРІАЛУ У ТЕПЛИЧНИХ УМОВАХ З ВИКОРИСТАННЯМ ФОТОЕЛЕКТРИКИ	158-160
Цвігун В.О. СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ОТРИМАННЯ ФЕРМЕНТНИХ ПРЕПАРАТІВ ГЛЮКОАМІЛАЗИ	160-163
Чуприна Ю.Ю. КЛІМАТИЧНІ ФАКТОРИ ЯК ЧИННИК АДАПТИВНОСТІ СОРТІВ ЯРОЇ ПШЕНИЦІ	163-165
Швиденко І.К. ВПЛИВ КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН І ВОЄННИХ ДІЙ НА СТАН АГРОЕКОСИСТЕМ РАДІОАКТИВНО ЗАБРУДНЕНИХ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНСЬКОГО ПОЛІССЯ	165-167
Шевченко В.Б., Плющай І.В. МОРФОЛОГІЧНО КЕРОВАНИЙ ПОРУВАТИЙ КРЕМНІЙ: ЕКОЛОГІЧНІ ЗАСТОСУВАННЯ ТА БЕЗПЕКА ЕНЕРГЕТИЧНИХ СИСТЕМ	168-169
Шиманська Ю.П., Онищук І.П. ВПЛИВ ПЛАНОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «КОРОСТИШІВСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» НА КЛАС ROBINIETEA	170-171
Шкіндер-Барміна А.М. СОРТИ ВИШНІ ДЛЯ ОРГАНІЧНОЇ СИСТЕМИ ВИРОЩУВАННЯ	171-173
Якимович М.В., Тертична О.В. ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ БІОКОМПОСТУВАННЯ ПОБІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА	173-174

Міжнародна науково-практична конференція ЗБАЛАНСОВАНЕ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ: ТРАДИЦІЇ, ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

Роль таких підприємств, як «Коростишівський лісгосп», полягає не лише в економічній діяльності, а й у збереженні екологічної рівноваги шляхом запровадження сталих методів управління природними ресурсами.

Список використаних джерел

1. *Khomiak I., Harbar O., Demchuk N., Kotsiuba I., and Onyshchuk I.* Above-ground phytomas dynamics in autogenic succession of an ecosystem. *Forestry ideas*, 2019, vol. 25, No 1 (57): 136–146.
2. *Kotsiuba I.Y., Khomiak I.V., Bren A., Shamonina M.* Ecological strategies of plants in the process of restoration of disrupted natural ecosystems of Ukrainian Polissia. *Ukrainian Journal of Natural Sciences*. 2023. Vol. 3. P. 186-198.
3. *Хом'як І.В.* Фітоіндикаційна характеристика трансформації рослинних угруповань відновлюваної рослинності Центрального Полісся. Екосистеми їх оптимізація та охорона. 2011. Вип. 5 (24). С. 58-65.
4. *Хом'як І.В.* Вплив інвазій видів-трансформерів на динаміку рослинності перелогів Українського Полісся. Біоресурси і природокористування. ТОМ 10, № 1-2 (2018). С. 29-35.

Шкіндер-Барміна А.М.

к.с.-з.н.

*Інститут аграрних ресурсів та регіонального розвитку НААН
(с. Велика Бакта, Україна)*

*Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного
(м. Запоріжжя, Україна)*

СОРТИ ВИШНІ ДЛЯ ОРГАНІЧНОЇ СИСТЕМИ ВИРОЩУВАННЯ

Питання оптимізації сортименту плодкових культур є завжди актуальним. Вчасним є і оновлення поширеного сортименту вишні, адже вона є давньою традиційною плодовою культурою України. Оновлення сортового складу вишневих насаджень також буде затребуваним у зв'язку з післявоєнним відновленням фермерських господарств та господарств населення. В цей час актуальними можуть стати сорти зі стабільним плодоношенням за роками та стійкі або толерантні до ураження грибних хвороб, більш придатні для органічної системи вирощування, адже 80% насаджень вишні приходить на господарства населення.

З метою виділення сортів, придатних для закладання садів різного призначення, проводили оцінку сортів вишні і дюків селекції Мелітопольської дослідної станції садівництва імені М.Ф. Сидоренка ІС НААН [1, с. 227-238] в умовах південного Степу виконували з 2004 по 2022 рр. в насадженнях Державного підприємства «Дослідне господарство «Мелітопольське» МДСС. Ґрунти дослідних ділянок темно-каштанові, слабосолонцюваті, рік садіння насаджень 2001, схема – 6 x 4 м, підщепа – сіянци вишні магалєбської. Умови вирощування – без зрошування. Обліки та спостереження проводили за стандартними методиками з сортовивчення.

В результаті проведених досліджень встановлено, що стійкістю квіток до

**Міжнародна науково-практична конференція
ЗБАЛАНСОВАНЕ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ: ТРАДИЦІЇ,
ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ**

весняних заморозків виділяються сорти Шалуня, Встреча, Примітна, до моніліального опіку стійкість мають сорти вишнево-черешневого походження: Солідарність, Гріот мелітопольський, Відродження [2, с.71-80, 3, с.80-84]. Наводимо короткий опис сортів зі стабільною щорічною врожайністю.

Сорт вишні Гріот мелітопольський одержано в Інституті зрошуваного садівництва НААН. Автори сорту В.О. Туровцева, М.І. Туровцев.

Дерево сильноросле, до 4-5 м заввишки, швидкоросле. Крона куляста, злегка поникла, густа. Прищеплені дерева вступають у плодоношення на 4-й рік після садіння. Тип плодоношення змішаний (на букетних гілочках та однорічних пагонах). Середня врожайність у 10-річному віці – 25-30 кг з дерева.

Плоди плоско-округлі, великі, середньою масою 6,9 г, однакові, темно-червоні (рис). М'якоть ніжна, соковита, темно-червона. Сік темно-червоний. Смак кисло-солодкий. Плоди містять 22,1 % сухих речовин, 13,6 – цукрів, 1,12 % кислот. Дегустаційна оцінка – 4,5 бала. В умовах Мелітополя плоди досягають 20-25 червня, універсального призначення.

Сорт стійкий проти моніліозу та слабо уражується кокомікозом. Зимостійкість висока. У сувору зиму дерева витримали морози до мінус 25,1°C без видимих ушкоджень, а квітки загинули на 56,4 %.

Сорт самобезплідний. Кращі запилювачі – Ожиданіє, Встреча, Гріот Подбельський і сорти черешні Винка та Валерій Чкалов. Сорт Гріот мелітопольський є добрим запилювачем для інших сортів вишні.

Гріот мелітопольський

Примітна

Рис. 1. Плоди сортів вишні

Сорт вишні Примітна одержано в Українському науково-дослідному інституті зрошуваного садівництва. Автори сорту В.О. Туровцева, М.І. Туровцев.

Дерево середньої сили росту, з кулясто-розлогою, злегка пониклою, густою кроною. Прищеплені дерева вступають у плодоношення на 3-й рік після садіння. Плодоносять на букетних та змішаних гілочках. Середня врожайність у 10-річному віці – 33 кг з дерева.

Плоди великі, плоско-округлі, середня маса – 5–6 г (рис. 1). Забарвлення плоду темно-червоне. М'якоть червона, ніжна, соковита. Сік червоний. Смак

Міжнародна науково-практична конференція ЗБАЛАНСОВАНЕ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ: ТРАДИЦІЇ, ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

кисло-солодкий. Плоди містять 16,2% сухих речовин, 11,5 – цукрів, 1,02% кислот. Дегустаційна оцінка – 4,6 бала. В умовах Мелітополя плоди досягають 20–25 червня, універсального призначення.

Сорт стійкий проти моніліозу та кокомікозу. Посухостійкість сорту висока. Зимостійкість середня. Дерева витримують морози до мінус 25 °С без видимих пошкоджень, але 83,5% квіток у бруньках гине.

Сорт самобезплідний. Кращі запилювачі – Мелітопольська десертна, Ожиданіє, Гріот мелітопольський та сорт черешні Валерій Чкалов.

На присадибних ділянках запилювачами можуть бути сорти вишні та черешні, що ростуть в сусідніх господарствах, а при закладанні промислових насаджень вишні врахування сортів-запилювачів є обов'язковим.

Список використаних джерел

1. *Туровцева В.А., Туровцева Н.Н., Шкіндер-Барміна А.Н.* Результати селекційної роботи с вишнею і дюками на Мелітопольській опытній станції садівництва імені М.Ф.Сидоренко ІС НААН. *Вісник Українського товариства генетиків і селекціонерів.* 2016. № 2, т.14. С.227-238.
2. *Шкіндер-Барміна А. М.* Формування та вивчення колекції вишні (*Cerasus vulgaris* Mill.) Мелітопольської дослідної станції садівництва для визначення селекційноцінних зразків. *Генетичні ресурси рослин.* 2020. Вип. 26. С. 71-80. DOI: 10.36814/pgr.2020.26.07
3. *Шкіндер-Барміна А.М.* Адаптивний потенціал сортів вишні і дюків (*Cerasus vulgaris* Mill.) у південному Степу України. *Садівництво.* 2014. вип. 68. С. 80-84.

Якимович М.В.

аспірант

Тертична О.В.

д.б.н., професор

Інститут агроекології і природокористування НААН

(м. Київ, Україна)

Інститут сільськогосподарської мікробіології та аграрного виробництва НААН

(м. Чернігів, Україна)

ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ БІОКОМПОСТУВАННЯ ПОБІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА

Значний відсоток розораності земель України, втрати вуглецю ґрунту, дефіцит вологи та органічної речовини з роками збільшується. З початком повномасштабної війни, розширення зон бойових дій в Україні мають руйнівний вплив на екологічний стан довкілля. Фінансові збитки, порушені шляхи збуту агропродукції, відсутність та дефіцит коштів, зростаючі ціни на мінеральні добрива спонукають аграріїв до пошуку альтернативних шляхів компенсації їх за рахунок органічних добрив. Біокомпостування побічної продукції тваринництва дає можливість перетворити наявний ресурс у цінне органічне добриво та зменшити екологічне навантаження. Такий екобезпечний підхід зменшує викиди